

Бајо (Николић) Пивљанин (? - 1685) је био чувени хајдучки харамбаша из Пиве. Опјеван је у многим епским народним пјесмама. Познат је и под именом Драгојло.

Учесник је Кандијског рата, четовао је и у Боки которској. Помиње се у млетачким изворима 1669. године као хајдучки поглавица који је чувао бококоторски крај од налета Турака и добио је награду од Млетака.

Средином 1671. године, он и 600 хајдука је из Рисна бродовима превезено у Пулу. У Задру се настањује у љето 1675. године и дјелује као један од вођа ускока. У Боку которску се враћа 1684. године и поново почиње са хајдучијом. Пивљани и Бањани у Боку су дошли организовано заслугом Баја Пивљанина 1685. године. Код мјеста Дражин Врт (општина Котор) постоји кула Баја Пивљанина, у којој је, по предању, боравио током четовања.

Као помоћ Црногорцима, которски провидур Зено шаље одред хајдука и Бокелја под Бајовом командом. До сукоба је дошло на Вртијељци, гдје су Османлије извојевале побједу.

Погинуо је почетком маја 1685. у бици на Вртијељци поред Цетиња. Сахрањен је пред Влашком црквом на Цетињу.

Бајо Пивљанин и бег Љубовић је позната народна епска пјесма са тематиком сукоба народног јунака Баја Пивљанина и „Турчина“ - бега Љубовића.

Народно памћење одужило се јунаку и мегданцији Бају Пивљанину епском пјесмом. Постоји, међутим, и онај Бајо Пивљанин из венецијанских и неких других архива, који биљеже догађаје у току његовог петнаестогодишњег избивања из Црне Горе и бављења, углавном, међу которским сердарима. Чини се да је управо то раздобље живота нашег јунака најбоље освијетљено, пошто је лишено оне мистике која обавија све епске хероје - прича Светозар Борак, професор историје из Бенковца.

Први глас о Бају Пивљанину јавља се у терминацији генералног провидура Антонија Приулија, датираној 11. јуна 1669. године, а издатој на Хвару. Он је са још двојицом хајдучких харамбаша, Грујицом Жеравицом и Вукосавом Пухаловићем, тражио награду од венецијанских власти за ратне заслуге. Власти су их уврстиле у списак „заслужених” и тако им омогућиле уживање тзв. „мртве плаће”.

Из списка сазнајемо да је Бајо био скроман у захтјевима, јер је и прије тога често излагао живот ратним опасностима, задобијао је ране а није добијао никакве награде. Све је то чинио у дуждевој служби. Због тога је био уврштен у одред плаћене коњице, мада никада није морао уздахати коња и ићи у борбу.

Чини се да Бају Пивљанину није дала мира ратничка, хајдучка крв, па је гледао како да настави четовање и упаде на турска подручја, упркос потписаном миру између Турске и Венеције у Кандији. И которски ускоци, поготово брат Стојана Јанковића, Илија, нијесу водили рачуна о миру, па су наставили ускакати у турске крајеве и живјети од пљачке. Венецијанци су ту неугодну ситуацију настојали да ријеше без буке. Одлучено је да се

позову представници пераштанских хајдука и которских ускока у Млетке, што се и догодило у децембру 1669. године.

Пераштане је представљао Бајо Пивљанин, заједно са Грујицом Жеравицом и Вукосавом Пухаловићем. Они су учинили млетачком дужду представку, датирану 10. јануара 1670. У представци су њих четворица тражили да се хајдучким породицама у околини Пераста, („гдје живи око 1.500 душа“) помогне тако што ће их преселити у плодне Равне Котаре, Рисан или негдје друго.

Потребно је због тога да им држава обезбиједи храну док њихови усјеви роде, да их ослободи царина као што су ослобођени Паштровићи, Грбљани и Пераштани и да се не мијеша у њихове спорове, пошто ће они правно уредити односе међу собом. Разумије се да је овај захтјев просуђен у Венецији као претјеран, па су власти почеле да одуговлаче са коначним рјешењем. Бајо и његови другови нашли су се у невољи, пошто им је почело понестајати новца за трошак, кога су сами прибавили. „Уморни и сузни“, како су се изразили у својој новој молби упућеној дужду, они су затражили да им се исплати војничка плаћа и заостаци, како би се могли вратити својим кућама. Износ је био 600 дуката.

Њихова је молба уважена, а нека су обећања и испуњена: народу је подијељено нешто жита, а Бају, Жеравици и Пухаловићу дата су нова одијела. У јуну 1670. године провидур Барбаро издао је терминацију по којој се у Рисан шаље нарочито млетачки представник који ће хајдуке држати под контролом, а сам Рисан и села око њега предати хајдуцима и њиховим породицама.

Мира је било док Јусуф-ага Ризбанбеговић није 1671. године покушао да продре у Рисан. Хајдуци су га дочекали и све Турке из његове експедиције побили. То је изазвало мучан утисак код Порте у Цариграду, па је на Венецију отуда извршен страховити притисак и млетачке власти су морале да раселе све хајдуке Рисна.

Једнога јутра, у јуну 1671. године, ришњански хајдуци су укрцани на галије и сви превезени у Пуљ у Истру. Тек тада су почеле невоље јер су хајдуци почели у огорчењу пљачкати. По налогу Сената, у Пуљ је стигао провидур Барбаро и успио је смирити узнемирене Црногорце. Подијелио им је (у околини Пуља) земљу и жито до новог рода. Ново поднебље није одговарало дојучерашњим Бокељима, па су многи од њих бјежали код сењских гусара и хајдука, одајући се поново оружју и ратовању, а неки су се враћали у Боку, разумије се крадом. Тамо су их чекала хапшења, тамнице и прикивање на весла, на галијама. Из истих разлога је пао у невољу и Мато Његушевић. За његово избављење заузима се Бајо Пивљанин, чијем се презимену овога пута додаје и Николић. Он је тим поводом упутио 27. марта 1673. године молбу дужду у којој смјерно моли за слободу свога земљака, али отворено пријети да ће „у случају ако се остали хајдуци, на галијама и у тамницама, не пусте на слободу, хајдуци морати штитити своје животе“. Постоје сви знаци да је Бајовој молби удовољено, пошто се више није чуло за буну Црногораца у Пуљу.